

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumato-graphia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput I

urn:nbn:de:bsz:31-97032

ADMIRANDA HOMINIS.

CAPUT I. DE HOMINE IN GENERE.

HActenus irrationalia fuisse animalia. Homo sequitur, de quo secundum actionum naturalium, vitalium, animalium & rationalium seriem agemus, incepturi à fabrica. Est autem hæc tam elegans & miranda, ut magis esse nequeat. Corpus Adami ex terra efformatum est; nostra ex tribus feminis guttulis, & tantilli sanguinis lactis in morem fufis, caseique ritu coagulatis effictum, & ex eadem materia tot & tam diversæ productæ partes. Totum ædificium plus quam ducentis suffultum est ossibus: totidem cartilaginibus, articuli omnes incrustati, ligamenti quamplurimis omnia connexa; membranarum innumerabilibus vestita; nervorum plusquam triginta partibus, ceu funiculis quibusdam, membrorum vastissimæ moles irrigatæ: arteriis totidem velut aquæ ductibus spumante sanguine & spiritu vitali omnes partes perfusæ: musculis fere quadringentis, & diversi generis carnibus ceu tormentis vacua spacia repleta & viscera oblecta; cute denique omnia circumdata sunt. Est in ea & Dei effigies (mente representat eandem) & omnium animalium vires ac temperamenta in se tenet inclusa. Multos reperies qui *struthionis instructi ventriculo*: multi qui *Leonis corde*, haud pauci qui *canis*; plurimi qui *suus*; infiniti qui *asini natura* gaudent. *Alexand. Macedo* tanta erat humorum symmetria, ut ipsius spiritus & humores: imo *exanime cadaver, naturale balsamum, odoris referret fragrantia*. Quin in eo tanquam centrali puncto, nodo, & fasciculo, creaturarum omnium radices & seminariæ delitescunt rationes. Vegetabilia spiritibus balsamicis mineralium, animalia vegetabilium & per has mineralium: homo

vero propter quem omnia condita sunt, animalium, vegetabilium, & mineralium nutritur & augetur. Quare ex iisdem etiam, ut constat, ratio postulat. Florent itaq; in homine, & fructus sanitatis vel morborum nuncios proferunt, melissa, viola, chamedrys: puta spiritus, cordis, cerebri, & hepatis: urtica, aron, flammula: pustula, pruritus, herpes. Fiunt in eodem quoque mineralium separationes, paroxysmis conspicua, vitrioli aluminis, salis gemmae, colcotaris, tartari: nempe lepra, elephantiasis, morphæa, cancer, variis tincturis & signaturis sese prodentes. Nec desunt aquae generationes, aurum, argentum, stannum, cuprum, ferrum, plumbum: cor, cerebrum, hepar, renes, ventriculus. Quin reperiuntur in corporibus nostris fodinae, è quibus lapides eruuntur, renum & vesicae calculi, non ad ædificandam, sed ad destruendam domum. Caput humanæ mentis arx, rationis sedes, sapientiæ domicilium, memoriæ, iudicii & cogitationum officina, supremum occupans locum, annon supremam & Angelicam mundi partem refert? Medium & caelestem habes in thorace & medio ventre ad unguem expressam. Vt enim ad solis accessum, superiora collustrantur, & inferiora vivificantur omnia; Contra vero, Sole de sede sua digresso, horrescunt, & ad interitum vergunt: ita & cordis perpetua motione, ejusdemque vitali calore omnia vigent, latitiarumque leges sese ostendit uberrima: eo vero curis, tristitia, metu, aliisque nebulis obfuscato, omnia debilitantur, & tandem pereunt. Sublunarem mundi partem in ventre inferiori expressam, quis non videt? in eo partes nutritioni, coctioni & procreationi dicatae continentur. Stellarum errantium forsitan ducatum in Microcosmo desideras? Ecce, humectantem Lunæ potentiam profluens Cerebri refert medulla. Veneris jurisdictioni genitales inserviunt partes. Mercurio ingenioso facundiæ & venustatis debentur instrumenta. Solis & cordis maxima est analogia, benefico Iovi humanum epas, fons gratiosi vaporis confertur. Martis incendium &

furo-

HO

terrenum, felles in se
 limon thacida lient
 peccatum perpu
 he licet, Elementa
 rari, aduciet dicere
 nis, celum, quin
 tanoc humotes Ele
 circa legem: sang
 fra frigida humida
 e Terram designat.
 uiformium frugum
 mareum. Vesica
 amina exonerantur
 gitor. Habet Ori
 o: metiliem in
 Summa Europ
 paphice describi po
 abachus Abdalar,
 quid esse pronancia
 tui $\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi$ per
 mular & Mundi
 preorum & incorp
 tum Zoroastre ex
 $\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi$
 lanet felles Seie
 $\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi\chi$

C

DE N

AR

DE VE

i

V Enea aliquan
 feni, Historias
 di. Maltae enim, &

furorem, fellis in se concipit vesicula. Saturni sydus frigidum flaccida lienis caro, humoris melancholici receptaculum perpulchre refert. Imo si ulterius ascendere licet, Elementa, Maria, Ventos, hic adumbrari, audaſter dicere poſſum. Spiritus humani corporis, cœlum, quintam illam denotant eſſentiam. Quatuor humores Elementa exprimunt. Bilis calida & ſicca Ignem: ſanguis calidus humidus Aerem: Pituita frigida humida Aquam: Melancholia frigida ſicca Terram deſignant. Sic venter hominis Terra eſt omniformium frugum ferax. Vena cava Mare Mediterraneum. Veſica mare occidentale, in quod omnia flumina exonerantur, & ſal ſuperfluum reſolutum colligitur. Habet Orientem in ore: Occidentem in ano: meridiem in umbilico: ſeptentrionem in dorſo, Samma. Europa, Aſia, Africa, America geographice deſcribi poſſunt in homine. Vere itaque barbarus *Abdalaſ, hominis corpus admirabiliſſimum quid eſſe pronouciavit vere hominem Protagoras πέντων χειμάτων μέτρον, Theophrastus Vniuerſi exemplar & Mundi Epitomen, Syneſius horizontem corporeorum & incorporeorum nominavit. Vere denique cum Zoroaſtre exclamabimus.*

*ὦ πολυμεροτάτης τῆ φύσεως ἀνθρώπου τέχνα Ζηνο.
Manet ſcilicet τείων χρωῶν πωλας ἐργημο δαιδαλιόπειον.*

CAPUT II.

DE NUTRITIONE.

ARTICULUS I.

DE VENENATORUM

innoxio eſu.

VEnena aliquando longa conſuetudine alimenta fieri, Hiſtorias ſi reſpicimus, vix dubitandum eſt. Multæ enim, & à probatis cum ſcripſet fuerint,